

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради закладу
протокол № 1 від 29.08. 2024 року

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор спеціальної школи
№ 1 в с.мт КЛЕВАНЬ
РІВНЕНСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ
РАДИ
Є.В. Фалко
“ 29 ” авг. 2024 р.
21087614

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
на 2024 – 2025 навчальний рік
Спеціальної школи №1
в с.мт Клевань Рівненської обласної ради

Призначення школи та засіб його реалізації

Спеціальна школа №1 в смт Клевань Рівненської обласної ради надає повну загальну середню освіту дітям з особливими освітніми потребами (з порушеннями зору), метою її діяльності є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Повна загальна середня освіта включає три рівні освіти, визначені нормативно-правовою базою України:

- початкова освіта – чотири роки;
- базова середня освіта – шість років;
- профільна середня освіта – три роки.

Досягнення мети, тим самим призначення школи, забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Освітня програма складена на 2024-2025 навчальний рік, відповідно до Закону України «Про освіту» та Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року №607 «Про затвердження державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», Положення про спеціальну школу (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №221, зі змінами від 06.09.2022 року), наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 №144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і

режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку та навчально-реабілітаційних центрів» і затверджена рішенням педагогічної ради.

Освітня програма визначає:

- 1) загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів для кожної ступені окремо;
- 2) очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в додатку;
- 3) пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України»;
- 4) рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітня програма закладу спрямована на вирішення завдань формування загальної культури особистості та адаптації її до життя в суспільстві.

У 2024-2025 навчальному році у закладі функціонуватимуть:

- одна дошкільна група для дітей з порушеннями зору (різновікова),
- 7 класів початкової школи для дітей з порушеннями зору: 1-А, 1-Б (НУШ), 2-А, 2-Б (НУШ), 3-А, 3-Б (НУШ), 4-А, 4-Б класи (НУШ);
- 15 класів середньої школи для дітей з порушеннями зору: 5-А, 5-Б (НУШ), 6-А, 6-Б (НУШ), 7-А, 7-Б, 7-В, 7-Г (НУШ), 8-А, 9-А, 9-Б, 9-В, 9-Г, 10-А, 10-Б (в т.ч. два класи для дітей з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями);
- 1 клас старшої школи – 12-А клас.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Підставою для навчання за програмою для дітей з особливими освітніми потребами є висновки відповідного інклюзивно-ресурсного центру.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття базової загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Базова середня освіта для дітей з особливими освітніми потребами здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти для дітей з особливими освітніми потребами, або за умови відповідних рекомендацій інклюзивно – ресурсного центру про рекомендовану програму подальшого навчання. Діти, які здобули початкову освіту для дітей з особливими освітніми потребами на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами цього ж навчального року.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття профільної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти.

Опис "моделі" випускника школи

Випускник Спеціальної школи №1 в смт Клевань Рівненської обласної ради – це особистість здатна до успішної адаптації у соціумі.

Освітній процес у школі спрямований на формування у випускника школи ключових компетентностей необхідних для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- готовність до вибору професії відповідно до своїх здібностей та можливостей, потреб ринку праці.

Випускник має вміти здійснювати свідомий вибір, планувати своє життя, приймати відповідальні рішення.

Колектив закладу повинен виховувати випускника, який здатний до самовизначення й самореалізації.

Цілі та задачі освітнього процесу школи

Спеціальна школа №1 в смт Клевань працює над досягненням таких цілей та задач:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- створення основ для адаптації учнів до життя в суспільстві;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності.

ДОШКІЛЬНИЙ ПІДРОЗДІЛ

У закладі функціонує дошкільний підрозділ, який включає одну дошкільну групу (різновікову).

Головні завдання:

- збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини;
- виховання любові до України, шанобливого ставлення до родини та рідної мови, національних цінностей українського народу, а також цінностей інших націй і народів, свідомого ставлення до себе, оточення та довкілля;
- формування життєвокомпетентної особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду;
- виконання вимог Базового компоненту дошкільної освіти, забезпечення соціальної адаптації.

Зміст дошкільної освіти визначається Базовим компонентом дошкільної освіти, який передбачає:

- набуття різних видів компетенцій дитиною дошкільного віку;
- формування особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності;
- засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Освітній процес у дошкільних групах реалізується згідно з чинними програмами розвитку, виховання і навчання дітей, а також комплексними та парціальними програмами, рекомендованими (схваленими) Міністерством освіти і науки України.

Навчальний рік у дошкільному підрозділі починається 1 вересня і закінчується 31 травня. З 01 червня розпочинається оздоровчий період.

Освітній процес в дошкільних групах організовано відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України (№ 33 від 12.01.2021 р. «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти)» та реалізується згідно з чинними програмами та навчально-методичними посібниками, затвердженими в установленому порядку МОН України.

Стандарт спрямований на забезпечення рівного доступу до дошкільної освіти всіх дітей раннього та дошкільного віку, зокрема дітей з особливими освітніми потребами, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; утвердження людської гідності та гуманних взаємин між дітьми та батьками-вихователями в дитячих будинках сімейного типу; соціальну підтримку сім'ї та родинних стосунків. Виконання вимог Стандарту забезпечується з урахуванням задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей дитини в найбільш оптимальній для кожної дитини формі.

Стандарт, орієнтований на збагачення виховних традицій українського суспільства сучасними досягненнями та прогресивними світовими тенденціями у сфері освіти.

В основу Стандарту покладено традиційні для дошкільної освіти ідеї гуманістичної педагогіки, спрямовані на гуманне ставлення до дитини, теорії природовідповідності, за якою у дитини треба розвивати задатки та здібності, зберігаючи її природу, ідеї про патріотичне і громадянське виховання, ідеї про використання казки та гри у гармонійному розвитку особистості та актуальну для сучасного етапу розвитку дошкільної освіти в Україні ідею солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти й інших професій, причетних до піклування, догляду та розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Цінності дошкільної освіти:

- визнання самоцінності дошкільного дитинства, його потенціалу та особливої ролі в розвитку особистості;
- щасливе проживання дитиною дошкільного дитинства як передумова її повноцінного розвитку та подальшої самореалізації у житті;

- повага до дитини, особливостей її розвитку та індивідуального досвіду;
- зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я дитини;
- цінувати життя і благополуччя як вміння плекати, підтримувати та створювати сприятливі умови для себе та інших у безпечному середовищі в природному, предметному та соціальному оточенні;
- розвиток творчих задатків, здібностей, талантів дітей;
- збереження традицій національного досвіду сімейного та суспільного виховання для збагачення культурного потенціалу взаємодії між поколіннями.

Базові принципи реалізації Стандарту складають загальні демократичні принципи суспільного життя:

- демократичність (формування засад демократичного суспільства, де кожен/кожна можуть бути почутими, мають право на самовираження та активну участь);
- рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками;
- забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору (основи соціальної, екологічної та економічної свідомості, відповідальності за власні дії та їх наслідки для довкілля);
- міжвідомча взаємодія (співпраця закладів освіти з психологічною, соціальною та медичною службами);
- державно-громадське та державно-приватне партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою;
- соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу (засновників закладів освіти, батьків або осіб, які їх замінюють, керівників та працівників закладів дошкільної освіти, фахівців, що надають освітні послуги дітям дошкільного віку, інших фахівців).

Зміст та організація освітнього процесу у сфері дошкільної освіти визначаються принципами науковості, систематичності, активності, природовідповідності, які вимагають від педагога такої організації освітньо-виховного процесу, за якої максимально активізується діяльність дитини в пізнанні навколишнього світу, реалізації її творчих задумів та мрій.

Становлення компетентностей дитини під час здобуття дошкільної освіти

Ключові компетентності під час здобуття дошкільної освіти формуються за різними освітніми напрямками, спрямованими на розвиток особистості дитини. Освітні напрями визначають зміст роботи закладу дошкільної освіти через організацію педагогом базових (основних) видів діяльності, які збагачують досвід дитини та реалізуються як особистісне надбання дитини (результат розвитку) за підтримки батьків в умовах родинного виховання.

Компетентність як результат дошкільної освіти та особистісне надбання відображає систему взаємопов'язаних компонентів фізичного, психічного, соціального, духовного розвитку особистості дитини:

- емоційно-ціннісного ставлення;
- сформованості знань;

- здатності та навичок до активного, творчого впровадження набутого досвіду, тобто до регуляції досягнень, поведінки, діяльності.

Педагогічні впливи забезпечують цілісність особистості, яка проявляється в розвинених емоціях, зростаючій свідомості, керованій поведінці.

Стандарт представляє взаємозв'язок між цінностями дошкільної освіти, напрямами освіти (змістом), процесом формування досвіду дитини в різних видах діяльності, що забезпечує освітній результат - компетентність дитини старшого дошкільного віку.

Ключові для дошкільної освіти компетентності дитини (рухова і здоров'язбережувальна, особистісна, предметно-практична та технологічна, сенсорно-пізнавальна, логіко-математична та дослідницька, природничо-екологічна та навички, орієнтовані на сталий розвиток, ігрова, соціально-громадянська, мовленнєва, художньо-мовленнєва, мистецько-творча (художньо-продуктивна, музична, театралізована) та інші мають продовження в освітньому процесі початкової школи та впродовж життя.

Компетентності, що сформовані у дитини в різних видах діяльності за освітніми напрямами: "Особистість дитини", "Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі", "Дитина в природному доквіллі", "Гра дитини", "Дитина в соціумі", "Мовлення дитини", "Дитина у світі мистецтва" створюють базу для збагачення та поглиблення змісту освіти на наступних рівнях освіти у початковій та середній школі. Всі напрями дошкільної освіти продовжено в початковій школі через освітні галузі: мовно-літературну; математичну; природничу; технологічну; інформатичну; соціальну і здоров'язбережувальну; громадянську та історичну; мистецьку; фізкультурну.

Напрями (зміст дошкільної освіти) та результати (компетентності дитини)

Освітній напрям "**особистість дитини**" передбачає формування наступних компетентностей.

Рухова компетентність - здатність дитини до самостійного застосування життєво необхідних рухових умінь та навичок, фізичних якостей, рухового досвіду в різних життєвих ситуаціях.

Результатом сформованої компетентності є задоволення природної потреби у руховій активності, що забезпечує оптимальний рівень фізичної працездатності, засвоєння та використання елементарних знань у галузі фізичної культури, сформованість умінь і навичок для вирішення рухових завдань у різних життєвих ситуаціях.

Здоров'язбережувальна компетентність - це здатність дитини до застосування навичок здоров'язбережувальної поведінки відповідно до наявної життєвої ситуації; дотримання основ здорового способу життя, збереження та зміцнення здоров'я у повсякденній життєдіяльності.

Результатом розвитку цієї компетентності є потреба в опануванні способами збереження та зміцнення власного здоров'я, сукупність елементарних знань про людину та її здоров'я, здоровий спосіб життя; стійка мотивація еколого-валеологічної спрямованості щодо пізнання себе та

довкілля, яка спонукає до використання навичок здоров'язбережувальної поведінки.

Особистісна компетентність. Освітній потенціал компетентності реалізується у творчій активності дитини у всіх специфічно дитячих видах діяльності (ігровій, пізнавальній, образотворчій). Виявляється в особистісних якостях дитини - від елементарних уявлень та позитивного ставлення дитини до свого внутрішнього світу (думок, почуттів, мрій, бажань, мотивів, планів, ідеалів, цілей, прагнень) до становлення основ її світогляду і розвиненості її свідомості (пізнавальної активності, емоційної сприйнятливості, позитивної налаштованості дій, думок, оптимістичними переживаннями, реалістичними намірами). Особистісну компетентність характеризує сформованість самосвідомості: ідентифікації себе зі своїм "Я", позитивної самооцінки, домагання визнання іншими її чеснот, уміння співвідносити "хочу" (мотиви, наміри), "можу" (знання, вміння навички), "буду" (регуляція поведінки та діяльності), здатність уявляти себе в минулому, теперішньому, майбутньому часі; орієнтування у своїх основних правах і обов'язках. Результатом сформованої компетентності є:

Освітній напрям "**Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі**".

Предметно-практична, технологічна компетентність - здатність дитини реалізовувати творчі задуми з перетворення об'єктів довкілля з використанням різних матеріалів, що спираються на обізнаність із засобами та предметно-практичними діями, з допомогою дорослого чи самостійно у процесі виконання конструктивних, технічно-творчих завдань, завдань з моделювання.

Результатом сформованої предметно-практичної, технологічної компетентностей є творче самовираження через сформовані предметно-практичні та технологічні дії в самостійній і спільній з однолітками діяльності.

Сенсорно-пізнавальна, логіко-математична, дослідницька компетентність - це здатність дитини використовувати власну сенсорну систему в процесі логіко-математичної і дослідницької діяльності.

Результатом є наявність пізнавальної мотивації, базису логіко-математичних, дослідницьких знань, набутих дитиною умінь і навичок (аналізу, порівняння, узагальнення, здійснення самоконтролю), пізнавальний досвід, що накопичується і використовується в різних видах дитячої діяльності.

Освітній напрям "**Дитина в природному довкіллі**".

Природничо-екологічна компетентність - це здатність дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності.

Навички, орієнтовані на сталий розвиток, виявляються у сформованості в дітей початкових уявлень про сталі дії і поведінку, усвідомленні необхідності збереження ресурсів планети й особистої причетності до цього; розвиненості - ефективних звичок соціальної поведінки, економного споживання ресурсів та збереження природи.

Освітній напрям "**Гра дитини**".

Ігрова компетентність це - здатність дитини до вільної, емоційно насиченої, спонтанної активності з власної ініціативи, в якій реалізується можливість застосування наявних і освоєння нових знань та особистісного розвитку через прагнення дитини до участі в житті дорослих шляхом реалізації інтересів в ігрових та рольових діях в узагальненій формі.

Ігровий процес як зона найближчого розвитку дитини вимагає збагаченого ігрового середовища і педагогічного супроводу дорослих і тому класифікація ігор відображає ступінь активності та свободи дитини в організації ігрової діяльності.

Перша група ігор: самодіяльні вільні ігри (ігри-експериментування, сюжетно-відображувальні, сюжетно-рольові, режисерські, театралізовані).

Друга група: ігри, що організовані за ініціативою дорослих з метою навчання (сюжетно-дидактичні, дидактичні (словесні, з іграшками, настільно-друковані), рухливі, конструктивно-будівельні) та з метою організації дозвілля (інтелектуальні, карнавальні, обрядові, драматизації, хороводи, ігри-естафети).

Гра відіграє ключову роль у житті дитини дошкільного віку, і необхідно визнати самоцінність вільної гри дитини в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Освітній напрям "**Дитина в соціумі**".

Соціально-громадянська компетентність - це здатність до прояву особистісних якостей, соціальних почуттів, любові до Батьківщини; готовність до посильної участі в соціальних подіях, що відбуваються у дитячих осередках, громаді, суспільстві та спрямовані на покращення спільного життя.

Результат сформованості соціально-громадянської компетентності засвідчує ціннісне ставлення дитини до себе, своїх прав і прав інших, наявність уявлень про правила і способи міжособистісної взаємодії з членами сім'ї, родини, іншими людьми та вмінь дотримуватись цих правил в соціально-громадянському просторі, а також ціннісне ставлення та повагу до культурних надбань українського народу, представників різних національностей і культур.

Освітній напрям "**Мовлення дитини**".

Мовленнєва компетентність - здатність дитини продукувати свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів. Мовленнєва компетентність об'єднує фонетичний, лексичний, граматичний, діалогічний, монологічний складники та засвідчує їх взаємозалежність і взаємозумовленість.

Комунікативна компетентність - здатність дитини до спілкування з однолітками і дорослими у різних формах конструктивної взаємодії; здатність підтримувати партнерські стосунки, заявляти про свої наміри і бажання, узгоджувати свої інтереси з іншими, домовлятися, за потреби аргументовано відстоювати свою позицію.

Художньо-мовленнєва компетентність - здатність відтворювати художньо-естетичні враження від сприйняття літературних і фольклорних творів засобами різних видів художньо-мовленнєвої діяльності, що засвідчує ціннісне ставлення дитини до художнього слова як культурного явища,

друкованої чи електронної книжки, достатній для художньої комунікації рівень літературної обізнаності.

Освітній напрям "**Дитина у світі мистецтва**".

Мистецько-творча компетентність - здатність дитини практично реалізовувати свій художньо-естетичний потенціал для отримання бажаного результату творчої діяльності на основі розвинених емоцій та почуттів до видів мистецтва, елементарно застосувати мистецькі навички в життєвих ситуаціях під час освітньої та самостійної діяльності.

Результатом набуття мистецько-творчої компетентності є елементарна обізнаність дитини у специфіці видів мистецтва (художньо-продуктивній, музичній, театральній); ціннісне ставлення до мистецтва і мистецької діяльності; прагнення сприймати мистецтво тощо.

ВАРІАТИВНИЙ СКЛАДНИК СТАНДАРТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Варіативний складник Стандарту не є вичерпним і може бути доповнений додатковими освітніми напрямами та змістом через збагачення досвіду дитини іншими видами діяльності відповідно до пріоритетного спрямування роботи закладу дошкільної освіти, індивідуальних інтересів і потреб дітей, запитів і побажань батьків вихованців, відповідних умов розвивального середовища.

Освітній напрям "**Особистість дитини. Спортивні ігри**" (шахи, футбол, баскетбол та інші за вибором закладу дошкільної освіти та/або батьків вихованців або осіб, які їх замінюють).

Спортивно-ігрова компетентність - це здатність дитини до пізнання та усвідомлення власної приналежності до обраного виду спортивної гри; спрямування психомоторної діяльності на досягнення умовної мети, дотримання єдиних правил спортивної діяльності як індивідуально, так і в команді, які спрямовані на досягнення найкращого результату; вміння грати в спортивну гру за спрощеними правилами.

Освітній напрям "**Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота**".

Цифрова компетентність - це здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язання освітніх, ігрових завдань на основі набутих елементарних знань, вмінь, позитивного ставлення до комп'ютерної та цифрової техніки.

Освітній напрям "**Мовлення дитини. Основи грамоти**".

Мовленнєва компетентність у площині оволодіння основами грамоти - це здатність дитини до фонематичного сприйняття, звукового аналізу елементів мови, готовність до письма, друкування і читання свого імені, простих слів.

Освітній напрям "**Мовлення дитини. Іноземна мова**".

Мовленнєва компетентність у сфері іноземної мови - це оперування дитиною на базовому рівні основами іншомовних фонетичних, лексичних і граматичних знань у процесі аудіювання, діалогічного та монологічного мовлення.

Освітній напрям "**Дитина в соціумі. Соціально-фінансова грамотність**".

Прояв соціальної компетентності й навичок фінансової грамотності означає здатність дитини усвідомити, хто вона є і як потрібно взаємодіяти з іншими людьми. Це надихає дитину вивчати свої права і обов'язки, планувати бюджет, раціонально використовувати ресурси, заощаджувати, оцінювати наявні можливості, формує розвиток лідерських якостей.

Формується у предметно-практичній, предметно-ігровій, ігровій з правилами (дидактичні ігри), комунікативній, господарсько-побутовій, пізнавальній діяльності дитини.

Освітній напрям "**Дитина у світі мистецтва. Хореографія**".

Хореографічна компетентність - це здатність дитини радіти своїм хореографічним досягненням, естетично насолоджуватися музикою і танцем, визначати красу танцю за власними критеріями. По-партнерськи взаємодіяти з дорослими і дітьми, застосовувати творчий танцювальний досвід у повсякденних ігрових, побутових, святкових, життєво різноманітних умовах.

Зміст та організація освітнього процесу

Удосконалення змісту дошкільної освіти передбачає запровадження принципу педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці дитини, вихователя і батьків або осіб, які їх замінюють, забезпечення рівного доступу всіх дітей до закладів дошкільної освіти, втілення особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, соціокультурного та інтегрованого підходів, реалізації самостійної творчої діяльності дитини в освітньому процесі з урахуванням вікових особливостей психофізичного розвитку дітей, ігрової діяльності як провідної та принципу навчання через гру як наскрізного у взаємодії з дитиною.

Упровадження зазначених підходів до організації освітнього процесу передбачає повагу до дитини, пріоритет щасливого проживання дитиною сьогодення. Це є передумовою її повноцінного подальшого життя, визнання самоцінності дошкільного дитинства, його особливої ролі в розвитку особистості, збереженні дитячої субкультури.

Діяльнісний підхід до організації освітнього процесу є наріжним для забезпечення прояву активності дитини. Він передбачає пріоритет набуття особистого досвіду дитини та процесу його формування у всіх видах діяльності, які реалізуються в дошкільному віці: руховій, ігровій, мистецько-творчій, пізнавально-дослідницькій, господарчо-побутовій; спрямовує організацію освітнього процесу на отримання його результатів - відповідних компетентностей.

Компетентнісний підхід до організації освітнього процесу передбачає увагу до збагачення досвіду дитини та використання комплексних психолого-педагогічних впливів (педагогічних технологій, методів, способів), що сприяють становленню компетентності. У компетентностях збалансовано бажання, інтереси, наміри, мрії дитини в єдності з набутими знаннями, уміннями, навичками та вольовими зусиллями, які вказують на її здатність до регуляції своєї поведінки та діяльності. У такий спосіб компетентність, яку

набуває дитина в умовах дошкільної освіти, розглядається в Стандарті як результат виховання та навчання.

Інтегрований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти забезпечує формування цілісної реалістичної картини світу дитини, основ світогляду. Основними характеристиками інтегрованого освітнього процесу виступають: радісне проживання подій, смислове наповнення, активне залучення дитини до спільної з дорослими та однолітками діяльності, взаємозбагачення соціальних контактів. Особистісно орієнтований підхід до організації змісту та процесу дошкільної освіти передбачає визначення базових якостей особистості, розвиток її активності, самостійності, ініціативності та креативності як індикаторів ефективності освітнього процесу.

Освітній процес та навчальне навантаження на дитину в закладі дошкільної освіти регулюється відповідно до норм і положень Закону України "Про дошкільну освіту" та інших нормативно-правових актів.

Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину в закладах дошкільної освіти затверджується в установленому порядку.

Надзвичайно важливим в організації освітнього процесу з дітьми дошкільного віку є єдність зусиль педагогічного колективу закладу дошкільної освіти, інших закладів та установ, батьків або осіб, які їх замінюють, у формуванні відповідних життєвих компетентностей дитини, зокрема дитини з особливими освітніми потребами, враховуючи рекомендації інклюзивно-ресурсного центру. Це передбачає психолого-педагогічне просвітництво батьків, психолого-педагогічний супровід та підтримку розвитку дитини в умовах родинного виховання, активне залучення батьків вихованців в освітній процес закладу дошкільної освіти.

План роботи дошкільного підрозділу на навчальний рік побудовано за Програмою розвитку дітей сліпих та зі зниженим зором від 3 до 6 років (гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.12.2012 №1/11-18797). Програма складається з восьми розділів у яких визначається зміст корекційної роботи з провідних для дошкільного віку видів діяльності: «Фізичне виховання», «Розвиток мовлення та спілкування», «Ознайомлення з навколишнім світом», «Формування початкових математичних уявлень», «Розвиток дотику і дрібної моторики», «Розвиток просторового орієнтування та мобільності», «Розвиток соціально – побутового орієнтування», «Ознайомлення з тифлографією».

В структурі плану освітньої роботи з дітьми дошкільного віку вказана тижнева кількість годин з розділів Програми.

Фізкультурно-оздоровча робота проводиться щодня і складається з:

- ранкової гімнастики;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- загартування; фізкультурних хвилинок під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями.

Музичне виховання – це спеціально організований педагогічний процес, спрямований на оволодіння дітьми музичною культурою, розвиток їх музичних здібностей з метою подолання негативних наслідків основного дефекту. Через музичне мистецтво дитина з проблемами в розвитку опановує оточуючу дійсність, яка виражена в музично-художніх образах, пізнає загальнолюдські цінності, пов'язанні з природою, людиною, предметами оточуючого світу, відображених у творах. Корекційно-розвивальна мета занять з музичного мистецтва – здійснення корекції порушень. Заняття з музичного виховання проводяться музичним керівником з кожною віковою групою дітей .

В освітньому процесі дошкільних груп передбачено використання різноманітних форм організації педагогічного процесу, зокрема заняття, самостійна діяльність, ігри, індивідуальна робота, спостереження, екскурсії, свята та розваги.

Освітня та корекційна діяльність у формі занять планується на першу половину дня, у другій половині дня плануються індивідуальні корекційні заняття із вчителем-логопедом та вчителем-дефектологом.

Відповідно до Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2003 № 305 (зі змінами), навчальний рік у дошкільних групах розпочинається 1 вересня і закінчується 31 травня. З 01 червня по 31 серпня триває літній період, під час якого освітня робота формується відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Структура 2024 – 2025 навчального року у дошкільному підрозділі:

Дошкільна група працює за семестровою системою:

I семестр – з 02 вересня по 20 грудня;

II семестр – з 13 січня по 30 травня.

Упродовж навчального року проводяться **канікули**:

- осінні – з 26 жовтня по 03 листопада 2024 року;
- зимові – з 21 грудня 2023 року по 12 січня 2025 року;
- весняні – з 22 березня по 30 березня 2025 року.

Комплексна освітня корекційно-розвиткова робота з вихованцями дошкільної групи спрямована на активізацію пізнавальної діяльності, розвиток комунікативних навичок, сенсорних еталонів, загальної і дрібної моторики, корекцію психічних та фізичних вад розвитку.

Основні напрямки корекційної роботи з дітьми дошкільного віку з порушеннями зору:

- корекція сенсорного розвитку (розвиток зорового сприймання; розвиток компенсаторних способів сприймання; формування основних сенсорних функцій аналізуючого спостереження);
- корекція мовленнєвого розвитку;
- корекція предметно – практичної діяльності;
- соціальна реабілітація особистості;

- забезпечення принципу наступності та зв'язку в роботі вихователів, тифлопедагогів, медичного персоналу та батьків, дотримання загальних вимог і рекомендацій, узгодженості в педагогічних і медичних впливах;

- забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти;

- забезпечення корекційної спрямованості навчально-виховної роботи, прогнозування очікуваних результатів унаслідок її застосування залежно від можливостей кожної дитини.

Навчальний план та його обґрунтування

Навчальний план Спеціальної школи №1 в смт Клевани Рівненської обласної ради розрахований на 23 класи, де навчається 235 учнів. Він складений відповідно до типових освітніх програм для дітей з особливими освітніми потребами:

I ступінь: для 1-4 -х класів – за Типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом МОН України від 26.07.2018 р. № 814, зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 16.08.2018 р. №917 (додаток 3: 1-А,2-А,2-Б,3-А,3-Б,4-А,4-Б класи (для дітей з порушеннями зору));

II ступінь:

для 5-6-х класів НУШ – за Типовою освітньою програмою для 5-10(11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 року №1317 (додаток 8 - 5-А,5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б, 7-В класи; додаток 10 - 7-Г (для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку)));

для 7-10 класів – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом МОН України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 3: 8-А, 9-А,9-Б,9-В, 10-А,10-Б класи (для дітей з порушеннями зору), таблиця 5: 9-Г клас (для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями))).

III ступінь:

для 12 класу – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти III ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2020 року №944 (таблиця 1 - 12-А клас).

Навчальний план складається з дев'яти додатків та зорієнтований на роботу за п'ятиденним робочим тижнем. У ньому зrealізовано як інваріантну, так і варіативну складову Типових навчальних планів.

Додаткові години варіативної складової використані для збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, індивідуальні заняття, факультатив «Основи християнської етики» (Програма «Основи християнської етики» (1-11 кл.) рекомендована Міністерством освіти і науки України, які при опитуванні учнів та педагогів виявилися найбільш цікавими та корисними.

Освітня галузь «Мовно-літературна» у початкових класах для дітей з порушеннями зору та класі для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями) реалізується через вивчення української мови, де вона поділяється на вивчення української мови та літературного читання.

Години варіативної складової навчальних планів передбачаються на збільшення годин на вивчення окремих предметів інваріантної складової.

Зміст корекційно-розвиткових занять спрямований на вирішення специфічних завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів зі зниженим зором і реалізується через навчальні предмети: соціально-побутове орієнтування, розвиток мовлення, корекція розвитку, ритміка, лікувальна фізкультура.

Нормативи наповнюваності класів, груп подовженого дня та поділу класів на групи під час вивчення окремих предметів у спеціальних загальноосвітніх закладах встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02. 2002 р. №128 (зі змінами):

- зі зниженим зором – не більше 12;
- зі складними порушеннями розвитку – не більше 6.

Відповідно до робочого навчального плану педагогічні працівники навчального закладу самостійно добирають програми, підручники, навчальні посібники, що мають гриф Міністерства освіти і науки України, а також науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, форми, методи, засоби навчальної роботи, що мають забезпечувати виконання статутних завдань та здобуття освіти на рівні державних стандартів.

I ступінь (ПОЧАТКОВА ОСВІТА)

Освітня програма початкової освіти (далі освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації у Спеціальній школі №1 в смт Клевань Рівненської обласної ради єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма спрямована на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2013 року № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл- інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів».

Освітня програма визначає: загальний обсяг навчального навантаження, який поданий в рамках навчальних планів. Відповідно до особливостей психофізичного розвитку дітей та мови навчання передбачено окремі варіанти

навчальних планів для дітей з порушеннями зору та для дітей зі складними порушеннями розвитку.

Очікувані результати навчання здобувачів початкової освіти з порушеннями зору, пропоновний зміст навчальних предметів подано у Типовій освітній програмі, розробленою під керівництвом Савченко О.Я. та Типовій освітній програмі під керівництвом Шияна Р.Б., якими користуються педагоги закладу.

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 2-4-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти складає 2275 годин/навчальний рік:

для 2-х класів - 735 годин/навчальний рік,

для 3-х, 4-х класів - 770 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу (далі - навчальний план). Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Навчальний план містить інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Державний стандарт початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами складається з семи освітніх галузей: «Мови і літератури», «Математика», «Природознавство», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Технології», «Основи здоров'я і фізична культура». Освітня галузь «Мови і літератури» реалізується через навчальні предмети «Українська мова (мова та літературне читання)», «Іноземна мова». Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні навчальні предмети, відповідно - «Математика», «Природознавство».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується навчальним предметом «Я у світі». Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується навчальними предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура». Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється в рамках курсу «Основи здоров'я» та інтегрується частково у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Освітня галузь «Технології» реалізується через предмети «Трудове навчання» та «Сходінки до інформатики». Освітня галузь «Мистецтво» реалізується навчальними предметами «Образотворче мистецтво» з і «Музичне мистецтво» або інтегрованим курсом «Мистецтво».

Інваріантна складова навчального плану включає години корекційно-розвиткових занять, спрямованих на вирішення завдань, зумовлених

особливостями психофізичного розвитку учнів, а саме: розвиток зорового сприймання, мовлення, пізнавальної діяльності, психофізичний, соціально-комунікативний розвиток дітей з особливими потребами; розвиток навичок саморегуляції та саморозвитку дітей шляхом взаємодії з навколишнім середовищем з урахуванням наявних знань, умінь і навичок комунікативної діяльності і творчості; формування компенсаційних способів діяльності як важливої умови підготовки дітей з особливими освітніми потребами до навчання у закладі освіти; створення умов для соціальної реабілітації та інтеграції дітей з особливими освітніми потребами, розвиток їх самостійності та життєво важливих компетенцій.

Зміст корекційно-розвиткової роботи визначається з урахуванням особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, мети, завдань та напрямів такої роботи.

Корекційно-розвиткові заняття для дітей з порушеннями зору (сліпих дітей та дітей зі зниженим зором).

Мета: створення та забезпечення рівних можливостей для отримання доступної, якісної та ефективної початкової освіти, повноцінного психофізичного та особистісного розвитку, соціалізації та інтеграції дітей з порушеннями зору через розвиток порушених фізичних та психічних функцій засобами корекційно-компенсаторного впливу.

Основними завданнями корекційно-розвиткових занять є:

1. Подолання вторинних порушень пізнавальної, орієнтувальної діяльності, мовлення, фізичного розвитку.

2. Компенсація та корекція порушень розвитку шляхом психолого-педагогічних (мовних, ігрових, музичних та ін.), лікувальних (медикаментозної, масажу, лікувальної фізкультури, фізіотерапії, психотерапії та ін.) методик з максимальним використанням засобів індивідуальної корекції.

3. Надання допомоги для засвоєння системи знань, умінь і навичок в обов'язі, визначеному Державним стандартом освіти, повноцінного розвитку особистості дитини, її пізнавальних і творчих здібностей.

4. Адаптація навчально-розвивального середовища до пізнавальних можливостей дітей з порушеннями зору для опанування ключових життєвих компетентностей.

5. Розвиток слухового, дотикового, зорового, кінестетичного сприймання ознак та властивостей оточуючого світу.

6. Формування уявлень про предмети, які наповнюють оточуючий простір.

7. Орієнтування у замкненому та вільному просторі.

8. Розвиток особистісної, емоційно-вольової сфери та комунікативних навичок.

9. Накопичення необхідного досвіду самостійної життєдіяльності.

Основні напрями корекційно-розвиткової роботи:

Орієнтування в просторі, розвиток мовлення, корекція розвитку, соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура, ритміка.

Корекційно-розвиткові заняття проводять спеціалісти закладу освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури.

При визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 2-4 класах - 40 хвилин, визначених Державними санітарними нормами та правилами, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за №410/22942 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів»).

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальним тижнем. Повноцінність початкової освіти здобувачів освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять, які обов'язково фінансуються з відповідного бюджету. Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів. Нормативи наповнюваності класів, виховних груп та поділ класів на групи під час вивчення окремих предметів у спеціальних закладах загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами встановлюються відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 ((із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти №572 від 09.10.2002 р., наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту №921 від 17.08.2012 р., наказом Міністерства освіти і науки №401 від 08.04.2016 р.)).

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, їх використання посилює пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання, діти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

II СТУПІНЬ (БАЗОВА ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА)

Освітня програма спрямована на реалізацію Закону України "Про освіту" та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти" (зі змінами), наказу Міністерства охорони здоров'я України від 20.02.2013 № 144, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 березня 2013 р. за № 410/22942 "Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів".

Загальний обсяг навчального навантаження для здобувачів освіти 5 - 10-х класів спеціальних закладів загальної середньої освіти складає 6265 годин:

для 5-х класів – 875 годин / навчальний рік;

для 6-х класів – 980 годин / навчальний рік, для 7-х класів – 1050 годин / навчальний рік;

для 8-х, 9-х, 10-х класів – 1120 годин / навчальний рік.

З 2022/2023 навчального року почалося поетапне введення в дію Типової освітньої програми для 5-10 (11) класів спеціальних закладів середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами (НУШ). У 2024-2025 навчальному році згідно нової Типової освітньої програми навчатимуться 7-мі класи НУШ.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через навчальні предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх спеціальних закладів загальної середньої освіти, у яких навчаються діти з особливими освітніми потребами незалежно від їх підпорядкування, видів і форм власності, та варіативну складову, якою передбачені додаткові

години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, факультативні, індивідуальні та групові заняття.

Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти складається з семи освітніх галузей "Мови і літератури", "Математика", "Природознавство", "Суспільствознавство", "Мистецтво", "Технології", "Основи здоров'я і фізична культура".

Освітня галузь "Мови і літератури" в навчальних планах реалізується через навчальні предмети: "Українська мова", "Українська література", "Зарубіжна література", "Іноземна мова". Здобувачі освіти зі складними порушеннями розвитку та інтелектуальними порушеннями предмет "Іноземна мова" не вивчають.

Освітня галузь "Математика" реалізується через навчальні предмети: "Математика" (5 - 6 класи); "Алгебра" та "Геометрія" (7 - 10 класи).

Освітня галузь "Природознавство" реалізується через навчальні предмети: "Природознавство" (5 клас);, "Біологія" (6-10 класи) та "Географія" (6 - 10 класи), "Фізика", "Хімія" (7 - 10 класи), "Фізика і хімія у побуті" (7 - 9 класи для дітей з інтелектуальними порушеннями та дітей зі складними порушеннями розвитку).

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується через навчальні предмети: "Історія України" (5 – 10 класи), "Я у світі" (5 клас для дітей зі складними порушеннями розвитку), "Всесвітня історія" (6 - 10 класи), "Основи правознавства" (9 - 10 класи).

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується через навчальні предмети: "Образотворче мистецтво", "Рельєфне малювання" (для сліпих дітей), "Музичне мистецтво" (5 - 7 класи), "Мистецтво (8 - 10 класи).

Освітня галузь "Технології" реалізується через навчальні предмети "Трудове навчання", "Інформатика" (5 - 10 класи).

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується навчальними предметами "Основи здоров'я" (5 - 10 класи). Фізичний розвиток учнів забезпечується шляхом проведення уроків фізичної культури, занять з ритміки, лікувальної фізичної культури.

Навчальний план включає години корекційно-розвиткових занять, зміст яких зумовлений особливостями психофізичного розвитку здобувачів освіти і реалізується через:

для дітей зі зниженим зором: "Соціально-побутове орієнтування", "Розвиток мовлення", "Ритміка", "Лікувальна фізкультура";

для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями): "Соціально-побутове орієнтування", "Розвиток мовлення", "Орієнтування в просторі", "Ритміка", "Лікувальна фізкультура".

Корекційно-розвиткові заняття проводять педагоги спеціального закладу загальної середньої освіти: вчитель-дефектолог, вчитель-логопед, вчитель фізичної культури, вчитель музики.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми програми предмету здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується керівником закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також завдяки запровадженню в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб здобувачів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової загальної середньої освіти здобувачів освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами забезпечується через реалізацію інваріантної, варіативної частин навчального плану та корекційно-розвиткових занять.

Години корекційно-розвиткових занять навчального плану не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Збереження здоров'я дітей належить до одного з головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей здобувачів освіти.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою (і рідною - у разі відмінності, українською жестовою або за допомогою альтернативних засобів спілкування)	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) ставити запитання та розпізнавати проблему; робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати та перетворювати тексти задач письмово, грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, поповнювати свій активний та пасивний словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.</p>
2	Спілкування	Уміння: (самостійно або за допомогою) здійснювати

	іноземними мовами (здобувачі освіти з інтелектуальними порушеннями іноземну мову не вивчають)	<p>спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух (за допомогою американської дактильної абетки), зміст автентичних текстів; читати та розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно (за допомогою дактильної абетки), письмово, за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови (української жестової мови) та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії (у тому числі альтернативні засоби спілкування) відповідно до різних потреб.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, жестівники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати та досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язання математичних задач, зокрема таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: (самостійно або за допомогою) розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища та процеси; користуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови наук, техніки та технологій,</p>

		<p>усвідомлення ролі наукових ідей у сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язання математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів.</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: (самостійно та за допомогою) вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії практичності, ефективності з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди - це особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького</p>

		змісту (оптимізаційні задачі).
8	Соціальна громадянська компетентності	і Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; повага до прав людини. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.
9	Обізнаність самовираження у сфері культури	і Уміння: (самостійно та за допомогою) висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог (в тому числі за допомогою української жестової мови, альтернативних засобів спілкування), національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування та взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: (самостійно та за допомогою) аналізувати та оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні та соціальні наслідки рішень. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне, бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу

Наскрізнi лiнii є соцiально значимими над предметними темами, якi допомагають формуванню у здобувачiв освiти уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатнiсть застосовувати отриманi знання у рiзних життєвих ситуацiях.

Навчання з наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через: Органiзацiю навчального середовища - змiст та цiлi наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання;

Окремi предмети - виходячи iз наскрiзних тем при вивченнi предмета проводяться вiдповiднi трактовки, приклади i методи навчання, реалiзуються надпредметнi, мiжкласовi та загальношкiльнi проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрiзними темами рiзна i залежить вiд цiлей i змiсту окремого предмета та вiд того, наскiльки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний iз конкретною наскрiзною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в здобувачів освіти соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрiзної лiнii реалiзується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсiв, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формування критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини.
Громадянська відповідальність	Сприятиме формуванню відповідального громадянина, що розуміє принципи та механізми функціонування суспільства. Ця наскрiзна лiнii засвоюється переважно через колективну діяльність, яка поєднує окремі предмети між собою та розвиває у здобувачів освіти готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати у здобувачів освіти якомога більше позитивних емоцій, а її змiст - бути нацiленим на виховання порядностi, старанностi, систематичностi, послiдовностi, наполегливостi та чесностi. Приклад вчителя є важливим у формуваннi толерантного

	ставлення один до одного, незалежного від рівня навчальних досягнень та особливостей психофізичного розвитку.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення здобувача освіти як свідомого громадянина, здатного вести здоровий спосіб життя та формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку та охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів транспортних засобів).
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування запозичення, страхування кредитування тощо). Реалізується через розв'язування практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Додаток 3
до Типової освітньої програми

Навчальний план початкової освіти для спеціальних закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з порушеннями зору

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1	2	3	4	Разом
Мовно – літературна	Українська мова та літературне читання	7	7	7	7	28
	Іноземна мова	2	2	2	2	8
Математична	Математика	4	4	4	4	16
Природнича Соціальна і здоров'язбережувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ*	3	3	3	3	12
Технологічна	Трудове навчання	1	1	1	1	4
Інформатична	Інформатика	-	1	1	1	3
Мистецька	Образотворче мистецтво**	1	1	1	1	4
	Музичне мистецтво*	1	1	1	1	4
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	12
Усього		22	23	23	23	91
Корекційно – розв'язувальна робота	Соціально – побутове орієнтування	2	2	2	2	8
	Розвиток мовлення	2	2	2	2	8
	Корекція розвитку	3	4	4	4	15
	Орієнтування в просторі	2	2	2	2	8
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	3	3	3	3	12
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	2	2	6
Гранично допустиме навчальне навантаження		20	21	22	22	85

* або «Мистецтво» (інтегрований курс)	2	2	2	2	8
---------------------------------------	---	---	---	---	---

** для сліпих дітей «Рельєфне малювання»

Таблиця 3
до Типової освітньої програми

Навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою для дітей з порушеннями зору
(дітей зі зниженим зором)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах						
		5	6	7	8	9	10	Разом
Мови і літератури	Українська мова	4	4	4	3	3	3	21
	Українська література	2	2	2	2	2	2	12
	Іноземна мова	3	3	3	3	3	3	18
	Зарубіжна література	1	1	1	1	1	1	6
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1	1	1	6
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1	1	5
	Основи правознавства	-	-	-	-	1	1	2
Математика	Математика	4	4	-	-	-	-	8
	Алгебра	-	-	2	2	2	2	8
	Геометрія	-	-	2	2	2	2	8
Природознавство	Природознавство	1	-	-	-	-	-	1
	Біологія	-	1	2	2	2	2	9
	Географія	-	2	1	2	2	1	8
	Фізика	-	-	2	2	2	2	8
	Хімія	-	-	1	2	2	2	7
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	-	3
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-	-	3
	Мистецтво	-	-	-	1	1	1	3
Технології	Трудове навчання	2	2	1	2	2	2	11
	Інформатика	1	1	1	1	1	2	7
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	6
	Фізична культура	2	2	2	2	2	2	12
Разом		24	27	29	30	31	31	172
Корекційно – розвиткові заняття	Соціально – побутове орієнтування	2	2	2	2	2	-	10
	Розвиток мовлення	2	2	2	1	1	1	9
	Лікувальна фізкультура (Ритміка)	2	2	2	2	2	2	12
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1	1	1	2	1	1	7
Гранично допустиме навантаження		25	28	30	32	32	32	179

Таблиця 5
до Типової освітньої програми

Навчальний план
для дітей зі складними порушеннями розвитку
(з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах						
		5	6	7	8	9	10	Разом
Мови і літератури	Українська мова	3	3	3	3	3	3	18
	Українська література	2	2	2	2	2	2	12
Суспільствознавство	Історія України	-	-	2	2	2	-	6
	Я у світі	1	-	-	-	-	-	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	-	1	1
Математика	Математика	3	3	3	3	3	3	18
Природознавство	Природознавство	1	1	1	2	2	-	7
	Географія	-	1	1	1	1	-	4
	Фізика і хімія в побуті	-	-	2	2	2	1	7
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-	-	3
	Образотворче мистецтво*	1	1	1	-	-	-	3
Технології	Трудове навчання	7	8	8	8	8	10	49
	Інформатика	1	1	1	1	1	1	6
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	6
	Фізична культура	2	2	2	2	2	2	12
Разом		23	24	28	27	27	24	153
Корекційно – розвиткові заняття	Соціально – побутове орієнтування	2	2	2	2	2	-	10
	Орієнтування в просторі	1	1	1	1	1	1	6
	Розвиток мовлення	2	2	1	1	1	1	8
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2	2	2	12
Додаткові години на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	4	2	5	5	8	26
Гранично допустиме навантаження		25	28	30	32	32	32	179

* Рельєфне малювання для сліпих

Додаток 8
до Типової освітньої
програми (НУШ)

Типовий навчальний план спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб із порушеннями зору (для дітей зі зниженим зором) з українською мовою навчання та закладів загальної середньої освіти зі спеціальними класами для дітей зі зниженим зором з українською мовою навчання

Освітні галузі	Орієнтований перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Рекомендована кількість годин на тиждень у класах						Перелік міжгалузевих інтегрованих курсів
		5	6	7	8	9	10	
Мовно- літературна	Українська мова	4	4	3	3	3	3	Міжгалузеві інтегровані курси**
	Українська література	2	2	2	2	2	2	
	Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	
	Іноземна мова	4	4	3,5	3,5	3	3	
	Друга іноземна мова (не менше двох годин на тиждень) включається до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибіркового освітнього компонента за рахунок перерозподілу навчальних годин інших освітніх галузей Інтегровані курси* Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної літератури). 5-10 клас Інтегрований курс української мови та літератури 5-10 клас Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжна літератури). 5-10 клас * Кількість навчальних годин на вивчення інтегрованих курсів визначає заклад освіти з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети							
Математична	Математика	5	5	-	-	-	-	Включаються до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти у межах загальної кількості годин, визначених типовим навчальним планом
	Алгебра	-	-	2,5	2,5	3	3	
	Геометрія	-	-	2	2	2	2	
	Інтегрований курс*Математика, 7-10 клас							
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»*/Інтегрований курс «Довкілля»	2	2	-	-	-	-	**Кількість навчальних годин на
	Біологія	-	-	2,5	2,5	2,5	2	
	Географія	-	1	2	2	1,5	1,5	
	Фізика	-	-	2	2	2	2,5	
	Хімія	-	-	1	1,5	2	2,5	
	Інтегрований курс** Природничі науки. 5-10 клас							

	*До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається або інтегрований курс «Пізнаємо природу» або інтегрований курс «Довкілля»							вивчення міжгалузевих інтегрованих курсів визначає заклад освіти з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	0,5	0,5	1	1	0,5	0,5	
	Етика*/Культура добросусідства*/Інші курси морального спрямування*	0,5	0,5	-	-	-	-	
	Підприємництво і фінансова грамотність	-	-	-	-	0,5	0,5	
	*До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається один із цих предметів або вони можуть вивчатись в рамках інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут»							
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-	-	-	-	-	
	Історія України Всесвітня історія	-	2	-	-	-	-	
	Історія України Всесвітня історія	-	-	1	1	1	1	
	Громадянська освіта Правознавство	-	-	-	0,5	-	-	
	Правознавство	-	-	-	-	0,5	-	
	Інтегровані курси** Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 клас Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти. 5-6 клас Історія України і світ. 7-10							
	Інформативна	Інформатика	1	1	1	1,5	2	2,5
Технологічна	Технології	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1,5	1,5	1,5	1,5	1	1	
	До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Кількість годин на вивчення окремих предметів визначає заклад освіти							
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	2	2	2	
	Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються							
Разом		27,5	29,5	32	32,5	32	32,5	
Корекційно – розвивальна робота	Соціально – побутове орієнтування	2	2	2	2	1	1	

	Розвиток мовлення	2	2	2	2	2	2
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2	2	2
	Разом	6	6	6	6	5	5
	Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	0,5	1,5	1	1,5	2	1,5
	Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)	28	31	33	34	34	34
	Гранично допустиме навчальне навантаження учнів	25	28	30	32	32	32

Додаток 10
до Типової освітньої
програми (НУШ)

Типовий навчальний план закладів загальної середньої освіти для класів
дітей зі складними порушеннями розвитку (із порушеннями зору в
поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку)

Освітні галузі	Орієнтований перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Рекомендована кількість годин на тиждень у класах							Перелік міжгалузевих інтегрованих курсів
		5	6	7	8	9	10	11	
Мовно- літературна	Українська мова	3	3	3	3	2	2	-	Міжгалузеві інтегровані курси**
	Українська література	2	2	2	2	2	2	-	
Математична	Математика	5	4	4	4	4	4	-	
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	-	-	-	-	-	**Кількість навчальних годин на вивчення міжгалузевих інтегрованих курсів визначає заклад освіти з урахуванням навчального навантаження, визначеного на відповідні навчальні предмети
	Географія	-	1	2	2	1,5	1,5	-	
	Фізика і хімія в побуті	-	-	2	2	2	2,5	-	
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»*	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	-	
	Підприємництво і фінансова грамотність	-	-	-	-	0,5	0,5	-	
	*У рамках вивчення інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» вивчаються наступні предмети: «Етика», «Культура добросусідства», «Інші курси морального спрямування»								
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	-	-	-	-	-	
	Історія України	-	-	2	2	2	-	-	
	Правознавство	-	-	-	-	-	1	-	
Інформативна	Інформатика	2	2	2	2	3	3	4	
Технологічна	Технології	6	10	11	11	11	11	25	
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	2	1	-	-	
	До навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти включається інтегрований курс «Мистецтво» або окремі предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Кількість годин на вивчення окремих предметів визначає заклад освіти								
Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	2	2	2	-	
	Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються								
Разом		27	30	31,5	32,5	32	32	29	

Корекційно – розвиткова робота	Соціально – побутове орієнтування	2	2	2	2	1	1	1
	Орієнтування в просторі	1	1	1	1	1	0,5	0,5
	Розвиток мовлення	2	2	1	1	0,5	0,5	-
	Лікувальна фізкультура (ритміка)	2	2	2	2	2	1	1
Разом		7	7	6	6	4,5	3	2,5
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1,5	1,5	2	2	3
Загальна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи та корекційно-розвиткової роботи)		28	31	33	34	34	34	32
Гранично допустиме навчальне навантаження учнів		25	28	30	32	32	32	32

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 11 - 12 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти
для дітей з порушеннями зору, порушеннями слуху, порушеннями
опорно-рухового апарату

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	11	12
Базові предмети ¹	25,5 (27,5)	24,5 (26,5)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова	2	2
Російська мова та література ²	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія ³	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура	2	2
Захист Вітчизни	1	1
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво) ⁴	2	2
Корекційно-розвиткові заняття ⁵	2	2
Додаткові години на поглиблене вивчення предметів, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	4,5 (2,5)	5,5 (3,5)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	32	32

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням російською мовою.

² Російська мова та література входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням російською мовою. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

³ Може викладатись як один предмет (за програмою авторського колективу під керівництвом Ляшенка О. І.) або як два окремі предмети: "Фізика" (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В.М.) і "Астрономія" (за програмою авторського колективу під керівництвом Яцківа Я.Я.).

⁴ За наявності належних умов як вибірково обов'язковий предмет може вивчатись "Фінансова грамотність".

⁵ Години корекційно-розвиткових занять не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

**ОРІЄНТОВНА КІЛЬКІСТЬ
навчальних годин для профільних предметів***

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень	
	11 клас	12 клас
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	3	3
Іноземна мова	5	5
Друга іноземна мова	3	3
Російська мова і література	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Правознавство	3	3
Економіка	3	3
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Фізика і астрономія	6	6
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5

* Заклад освіти може збільшувати/зменшувати кількість годин на вивчення профільного предмета.

Особливості організації освітнього процесу

Спеціальна школа №1 в смт Клевань Рівненської обласної ради працює повний тиждень. Навчання проводиться за п'ятиденним робочим тижнем, за навчальними програмами для спеціальних закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Відповідно до вимог нормативних документів тривалість уроків в 1 класах становить 35 хвилин, в 2-4 класах - 40 хвилин, в 5-12 – 45 хвилин.

2024 – 2025 навчальний рік розпочинається 2 вересня 2024 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – з 02 вересня по 20 грудня 2024 року;

II семестр – з 13 січня по 30 травня 2025 року.

Упродовж навчального року проводяться **канікули**:

- осінні – з 26 жовтня по 03 листопада 2024 року;
- зимові – з 21 грудня 2024 року по 12 січня 2025 року;
- весняні – з 22 березня по 30 березня 2025 року.

Крім різних форм обов'язкових навчальних занять, у закладі проводяться індивідуальні, групові, факультативні та інші позакласні заняття та заходи, що передбачені окремим розкладом і спрямовані на задоволення освітніх інтересів учнів та на розвиток їх творчих здібностей, нахилів і обдаровань.

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Для оцінки рівня реалізації освітньої програми закладу використовується система показників:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності);
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- продовження навчання (аналіз вступу у ВНЗ України та за її межами).

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Реалізація змісту освіти у школі та досягнення прогнозованого результату її роботи забезпечується програмно-методичним матеріалом:

I ступінь: для 1-4 -х класів – за Типовою освітньою програмою початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом МОН України від 26.07.2018 р. № 814, зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 16.08.2018 р. №917 (додаток 3: 1-А, 2-А,2-Б,3-А,3-Б,4-А,4-Б класи (для дітей з порушеннями зору);

II ступінь:

для 5-7-х класів НУШ – за Типовою освітньою програмою для 5-10(11) класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для осіб з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 07.12.2021 року №1317 (додаток 8 - 5-А,5-Б, 6-А, 6-Б, 7-А, 7-Б, 7-В класи; додаток 10 - 7-Г (для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з порушеннями інтелектуального розвитку));

для 8-10 класів – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти II ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом МОН України від 12.06.2018 № 627 (таблиця 3: 8-А, 9-А, 9-Б, 9-В, 9-Г, 10-А, 10-Б класи (для дітей з порушеннями зору), таблиця 5: 9-Г клас (для дітей зі складними порушеннями розвитку (з порушеннями зору в поєднанні з інтелектуальними порушеннями)).

III ступінь:

для 12 класу – за Типовою освітньою програмою спеціальних закладів загальної середньої освіти III ступеня для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2020 року №944 (таблиця 1 - 12-А клас).

Перелік комплектів навчальних програм для здобувачів початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами

№ з/п	Назва комплекту навчальних програм
1.	Комплект навчальних програм для дітей з порушеннями зору (сліпі та зі зниженим зором), 2-4 клас (українська мова, літературне читання, сходинок до інформатики, трудове навчання, фізкультура, математика, рельєфне малювання, образотворче мистецтво, музичне мистецтво, я у світі, природознавство, основи здоров'я).

Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи для здобувачів базової середньої освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами

№ з/п	Назва корекційно-розвиткової програми
1.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (корекція пізнавальної сфери) для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Сулейманова Ю. В.).
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» (корекція емоційно-вольової сфери) для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Гудим І. М., Костенко Т. М., Довгопола К. С.).
3.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Скринникова С. В., Соляник Л. Д.).
4.	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Легкий О. М.).
5	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Орієнтування в просторі» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих

	дітей та дітей зі зниженим зором (Кондратенко С. В., Гошовський В. І.).
6	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізична культура» для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Шеремет Б. Г.).
7	Програма з корекційно-розвиткової роботи для 2-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором «Ритміка» (Бондаренко Ю. А.).

II ступінь:

Перелік комплектів навчальних програм для здобувачів базової середньої освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами

№ з/п	Назва комплекту навчальних програм
1.	Комплект навчальних програм для дітей з порушеннями зору (для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором) для 5-10-х класів (українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, Всесвітня історія, основи правознавства, математика, алгебра, геометрія, природознавство, біологія, географія, фізика, хімія, музичне мистецтво, образотворче мистецтво, рельєфне малювання, мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я, фізична культура).

Перелік навчальних програм для дітей з особливими освітніми потребами

№ з/п	Назва програми
1.	Програма з методичними рекомендаціями для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (Інформатика для учнів сліпих та зі зниженим зором). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.
2	Програма з методичними рекомендаціями для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (Фізична культура для учнів зі зниженим зором). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.
3	Програма з методичними рекомендаціями для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (Рельєфне малювання для сліпих учнів, Образотворче малювання для учнів зі зниженим зором). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.
4	Програма та рекомендації до розподілу програмного матеріалу для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (українська мова, українська література). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.
5	Програма та рекомендації до розподілу програмного матеріалу для 5-10

	класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (іноземна мова, зарубіжна література). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.
6	Програма та рекомендації до розподілу програмного матеріалу для 5-10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей сліпих та зі зниженим зором (природознавство, біологія, географія). – Київ – КП ДАК «Укрвидавполіграфія». – 2010.

Перелік програм з корекційно-розвиткової роботи для здобувачів базової середньої освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами

№ з/п	Назва корекційно-розвиткової програми
1.	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Орієнтування в просторі" для 5 - 10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей (Кондратенко С. В., Гошковський В. І.)
2.	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Соціально-побутове орієнтування" для 5 - 9 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Легкий О., Якимів О., Галів В.)
3.	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізична культура (Ритміка)" для 5 - 6 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Шеремет Б. Г., Начинова О. В., Дашковська А. В., Міхєєва Н. І.)
4.	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Розвиток мовлення" для 5 - 10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для сліпих дітей та дітей зі зниженим зором (Христюєва Н. В., Масютіна Л. І., Воробйова М. О., Гудим І. М.)
5	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Лікувальна фізична культура" для 5 - 10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Бобренко І. В.)
6	Програма з корекційно-розвиткової роботи "Соціально-побутове орієнтування" для 5 - 10 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей з інтелектуальними порушеннями (Остапенко Л. І., Тарновська Л. І.)

Опис та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітній процес у 1 – 4 – х класах забезпечують педагоги, які пройшли спеціальну підготовку до нових умов навчання в умовах Нової української школи при Рівненському ОППО, на онлайн курсах та мають сертифікати про право на роботу у цих класах.

Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності у початкових класах відбувається згідно вимог чинного законодавства. Зокрема створено нове освітнє середовище у 1 – 4 – х класах і,

відповідно до Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи, розбито на осередки:

- навчально-пізнавальний з відповідними меблями;
- змінні тематичні осередки;
- осередок для гри, який оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор;
- осередок для художньо-творчої діяльності з поличками для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт;
- куточок живої природи;
- осередок відпочинку з килимком для сидіння та гри, подушками, м'яким покриттям;
- дитяча класна бібліотека, з набором книжок для дитячого читання за тематичними тижнями;
- осередок вчителя.

Засоби навчання та обладнання, які використовуються в освітньому процесі відповідають вимогам Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи, затвердженого наказом МОН від 13.02.2018 р. № 137.

На кінець 2023/2024 навчального року (травень 2024 року) у закладі працювало 86 педагогів, ще 5 знаходяться у відпустках по догляду за дітьми. За якісним складом:

Спеціалістів з вищою категорією – 45, з них: звання «Старший вчитель» мають 21 педагог, «Старший вихователь» - 7, «Вчитель - методист» - 2, «Вихователь – методист» - 1;

Спеціалістів з першою категорією – 20;

Спеціалістів з другою категорією – 15;

Спеціалістів 11 тарифного розряду – 4;

Бакалавр – 2.

Адміністрація школи надає кожному педагогу можливість удосконалювати свою фахову майстерність на курсах підвищення кваліфікації й успішно проходити атестацію.

Структура методичної роботи в закладі:

- педагогічна рада;
- методична рада;
- атестаційна комісія;
- шкільні методичні об'єднання;
- тифло-психолого-педагогічний семінар.

Методична робота закладу у 2024 – 2025 навчальному році спрямована на вирішення наступних завдань:

- Забезпечення якісного освітнього середовища для учнів 1 – 7 -х класів в системі Нової української школи.
- Вільний вибір педагогічною спільнотою закладу шляхів навчання, виховання і розвитку школярів, можливість вибору та створення власного навчального забезпечення освітнього процесу.

- Реалізація дослідницького підходу до формування умінь, конструювання знань, організація пошуку інформації з різних джерел, розвиток критичного мислення, ключових компетентностей.
- Поглиблення змісту загальноосвітньої підготовки учнів з окремих предметів навчального плану шляхом організації позаурочних занять.
- Підвищення якості знань учнів (вихованців) з базових предметів навчального плану.
- Залучення педагогів до участі в інноваційних і дослідно-експериментальних та інтернет проектах різних рівнів відповідно до специфіки закладу.

Навчально - методичне забезпечення дозволяє в повному обсязі виконувати навчальні програми, за якими працює колектив педагогів.

У школі обладнано кабінети: української мови та літератури, кабінет англійської мови, зарубіжної літератури, фізики, хімії, біології, математики, географії, кабінет інформатики та інформаційно – комунікаційних технологій, кабінет ЛФК, сім кабінетів початкових класів (НУШ), спортивний майданчик, актова зала, майстерні трудового навчання (слюсарна, столярна, обслуговуючої праці, соціально-побутового орієнтування), кабінет психолога та соціального педагога, бібліотека, спортивна кімната, кабінет логопеда та дефектолога, кабінет християнської етики, сенсорна кімната. Також наявний комп'ютерний тифлокомплекс з програмою VIRGO та корекційними програмами: Павучок, Квіточка, EYE, таблиця Шульте, Контур, RELAX. На території закладу обладнано ігровий та географічний майданчики, спортивний майданчик з вуличними тренажерами. У закладі облаштовані ігрові, спортивні майданчики, міні-футбольне і баскетбольне поле.

В спальному корпусі розміщені кабінети: маніпуляційний, офтальмологічний, ортоптичний та ізолятори, які обладнані медичними апаратами та приладами для обстеження, надання медичної допомоги та реабілітації вихованців: апарат для стимуляції зору «GM-100», «Бриз АЗМЕТ. ВМ - 3», апарат СМ– 5 з діодним лазером, амбліопанорама, макулостимулятор, амбліотренер, автокераторефрактометр, апарат «Фосфен міні», апарат «АСО», окуляри для корекції зору, набір лінз для підбору окулярів, апарат «Струмочок», портативні цифрові збільшувачі, інгалятори, тубус кварцевий, офтальмоскоп.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти полягає в:

- оновленні методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок здобувачів освіти;
- моніторингу та оптимізації соціально-психологічного середовища закладу;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.